

ระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ-
เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

A Development System of Learning Activities to Promote Life
Skills of Senior Boy Scouts and Girl Guides Based on the Four
Noble Truths for Lower Secondary Students in Phra Nakhon Si
Ayutthaya Province

^{1*}บุญยานุช สุขสร้าง Bunyanuch Sookrang

^{2**}สมชัย ศรีนอก Somchai Srinok

^{3***}สุรัชย์ แก้วคุณ Surachai Kaewkoon

^{1,2,3}คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

^{1,2,3}Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

*First author, e-mail: Bunyanuch199999@gmail.com

Corresponding, author e-mail: ** Choo.sink@gmail.com *** kawkoon@gmail.com

Received June 12, 2025; Revised July 1, 2025; Accepted: December 15, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ 2) สร้างกิจกรรมระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ 3) ทดลองกิจกรรมระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ และ 4) ประเมินระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา กลุ่มประชากรแบ่งเป็น 2 กลุ่ม 1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้อำนวยการ, ครู และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 16 คน 2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนวัดใหญ่ชัยมงคล (ภาวนารังสี) จำนวน 118 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยใช้ระดับชั้นเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง และระบบพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือและเนตรนารี การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ความรู้เกี่ยวกับระบบการพัฒนา ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการ 2) อาคารสถานที่ 3) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา 4) เทคโนโลยีในการศึกษา และ 5) การวัดผลและประเมินผล 2. การสร้างระบบการพัฒนากิจกรรม ประกอบด้วย 1) กิจกรรมคำปฏิญาณและกฎ 2) กิจกรรมเรียนรู้จากการกระทำ 3) กิจกรรมระบบหมู่ 4) กิจกรรมการใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน และ 5)

กิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ 3. การทดลองระบบการพัฒนา กิจกรรมระบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลัก อริยสัจ 4 พบว่า นักเรียนที่ผ่านการอบรมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่มีทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น ร้อยละ 85 ขึ้นไป ได้แก่ ความรับผิดชอบ คุณธรรมและจริยธรรม การเสริมสร้างความสามัคคี ความ ซื่อสัตย์ การเคารพผู้อื่น การมีส่วนร่วม การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การมีระเบียบวินัย จิตสาธารณะ การตัดสินใจ การเข้าใจสิ่งแวดล้อม และการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 4. การประเมินระบบการ พัฒนากิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ =4.62, S.D.=0.67)

คำสำคัญ: ทักษะชีวิต; ระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้; ลูกเสือ-เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่; หลัก อริยสัจ 4

Abstract

This research article aims to 1) study the knowledge about learning activity development system, 2) create learning activity development system activities, 3) test learning activity development system activities, and 4) evaluate learning activity development system. The researcher used a research and development design. The population was divided into 2 groups: 1. Key informants included directors, teachers, and experts, totaling 16 people. 2. The sample group consisted of 118 Mathayom 3 students in the first semester of the academic year 2024 at Wat Yai Chai Mongkol School (Phawanarangsi), obtained by simple random sampling using level as the sampling unit. The research instruments were semi-structured interview form and the learning activity development system to enhance the life skills of Boy Scouts - Girl Guides. Data analysis included percentage, mean, standard deviation and descriptive analysis. The research results found that 1. Study of knowledge about the activity development system, consisting of 1) management, 2) buildings, 3) environment in educational institutions, 4) technology in education, and 5) measurement and evaluation. 2. Creating an activity development system consisting of 1) Oath and Rule activities, 2) Learning from Action activities, 3) Group system activities, 4) Activities using common symbols, and 5) Nature study activities for senior Boy and Girl Scouts. 3. The experiment of the development system of learning activities to enhance the life skills of the senior Boy Scouts and Girl Guides according to the principles of the Four Noble Truths found that students who have completed the training of the senior Boy Scouts and Girl Guides activities have increased life skills by 85 percent or more. Including responsibility, morality and ethics, strengthening unity, honesty, respect for others, participation, being a good leader and follower, discipline, public consciousness, decision-making, understanding the environment, and being

environmentally friendly. 4. The overall assessment of the activity development system is at the highest level ($\bar{x}$ =4.62, S.D.=0.67)

Keywords: Life Skills; Learning Activity Development System; Senior Scouts and Girl Guides; Four Noble Truths

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญาและสังคม ให้มีความมั่นคงในฐานสังคม ถือว่าเป็นการสร้างพื้นฐานที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีสมรรถนะทางด้านจิตใจและความจำเป็นในการดำเนินชีวิตในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนต่อไป (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (2566-2570), 2565) อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา ให้มุ่งเน้นในการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาระบบการเรียนรู้อบรมในชั้นเรียนที่มุ่งเน้นในการส่งเสริมทักษะความสามารถของผู้เรียน ให้เต็มศักยภาพ โดยเรียงลำดับเนื้อหาสาระให้เป็นขั้นตอน ช่วงชั้น ตามความสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน ซึ่งแนวทางที่ได้กล่าวมานั้น เป็นการนำเสนอตามนโยบายที่มุ่งเน้นในการพัฒนาเด็กและเยาวชนรวมถึงการส่งเสริมคุณธรรม และส่งเสริมพัฒนาทักษะต่างๆ สำหรับผู้เรียน เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะเทคโนโลยี รวมถึงอยู่ร่วมกันผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้มาพัฒนาตนเองให้เกิดทักษะที่ดีต่อการเรียนรู้ การสื่อสาร การคิดแก้ปัญหา และการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงประกอบด้วย 3 ลักษณะ ดังนี้ 1) กิจกรรมแนะแนว ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวก่อให้เกิดทักษะต่างๆ ขึ้น 2) กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนมีความกล้าเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละ ต่อสังคม และการมีจิตสาธารณะ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เมื่อผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมแล้วนำไปสู่เป้าหมายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

กระบวนการลูกเสือ คือ กระบวนการพัฒนาเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรม ให้การศึกษา และพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ทั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งประสงค์ หลักการ และวิธีการ ซึ่งลูกเสือโลกได้กำหนดไว้ ปัจจุบันกระบวนการลูกเสือถือเป็นกระบวนการทางการศึกษาส่วนหนึ่ง ซึ่งมุ่งพัฒนา สมรรถภาพของบุคคลทั้งทางสมอง ร่างกาย จิตใจ และศีลธรรม เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความประพฤติ ดีงาม ไม่กระทำความผิดให้เป็นปัญหาต่อสังคม และดำรงชีวิตอย่างมีความหมายและสุขสบาย กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ ร่วมกัน ให้รู้จักการเสียสละและบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคมและวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้ง ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

การบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นเรื่องที่สำคัญในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการเติบโต และการเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งโรงเรียนสามารถสร้างโอกาสให้กับนักเรียนในการฝึกทักษะชีวิต ผ่านกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี โดยเฉพาะในการส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านต่างๆ เช่น การทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหา การมีความรับผิดชอบและการบริการชุมชน เป็นต้น วิธี เช่น การวางแผนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี คือ โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตในรูปแบบต่างๆ เช่น กิจกรรมกลางแจ้ง การฝึกฝนทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน (เช่น การทำอาหาร การตั้งแคมป์ การดูแลรักษาความสะอาด) ดังนั้นกิจกรรมลูกเสือซึ่งเป็นขบวนการในการพัฒนาเด็กและเยาวชนจึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาและใช้กิจกรรมลูกเสือพัฒนาทักษะชีวิตของลูกเสืออย่างถูก ต้องและต่อเนื่อง ให้เท่าทันกับสภาพสังคมปัจจุบัน ที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน ข่าวสาร สื่อไร้พรมแดน เพื่อเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมในการพัฒนาทักษะชีวิตที่เป็นรูปธรรมและประสบ ความสำเร็จ ลูกเสือมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ เป็นทรัพยากรอันทรงคุณค่า มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นพลเมืองดีของชาติในอนาคต สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทักษะชีวิตที่จำเป็นที่สุดที่ทุกคนควรมี ซึ่งองค์การอนามัยโลกได้สรุปไว้ และถือเป็นหัวใจสำคัญในการดำรงชีวิต ประกอบด้วยดังนี้ 1) กระบวนการทักษะการตัดสินใจ ถือว่าเป็นการสร้างกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวในชีวิต เช่น ด้านพฤติกรรม ด้านสุขภาพ ด้านความปลอดภัย เป็นต้น ซึ่งจะต้องเรียนรู้การตัดสินใจให้มีความเหมาะสมกับตนเองรวมถึงการส่งผลที่ดีต่อสภาพร่างกายและจิตใจของตนเองด้วย 2) การพิจารณาด้านทักษะการแก้ปัญหา ถือว่าเป็นกระบวนการสร้างความสามารถในการบริหารจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตอย่างเป็นขั้นตอนรวมถึงการสร้างทักษะความสามารถในการปิดกั้นความเครียดทางอารมณ์ทางกายและจิตใจ 3) ทักษะการจัดการกับอารมณ์ เป็นการบริหารอารมณ์ในการรับรู้ของตนเองและผู้อื่น เรียนรู้อารมณ์ของตนที่เกิดขึ้นเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่แสดงออก รู้วิธีการระงับความโกรธที่ส่งผลทางลบต่อร่างกาย และจิตใจได้อย่างเหมาะสม 4) ทักษะการอยู่ร่วมกับสังคม เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

ระหว่างกันและกัน และสามารถรักษาสัมพันธภาพไว้ได้ยืนยาว (สำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6, 2567)

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดอริยสัจ 4 เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ที่ผู้เรียนจะต้องพยายามร่วมกันหาญทวิธีในการแก้ปัญหาต่างๆ โดยอาศัยวิธีการสอนในลักษณะการคิดแบบแก้ปัญหาจากต้นเหตุเป็นหลักและ การที่มนุษย์ทราบถึงความทุกข์ของตนเองปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นสมุทัย ความจริงว่าด้วยปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากสาเหตุใด นิโรธ เมื่อเกิดปัญหาจะแก้ไขอย่างไรซึ่งการแก้ปัญหาเป็นวิธีการเฉพาะของแต่ละคนที่จะใช้ความรู้ ทักษะ และความเข้าใจที่สะสมมาก่อนเพื่อนำมาสนองความต้องการของสถานการณ์ที่แตกต่างกัน มรรค สิ่งปฏิบัติเพื่อให้หมดปัญหาต่างๆและทำอย่างไรจึงจะพ้นทุกข์ การพิจารณาเหตุการณ์ต่างๆ เพื่อกำหนดปัญหาให้ถูกต้องและเหมาะสมตรงกับทุกข์ได้นั้นมีทางที่เรียกว่า “มรรค มืองค์ 8” กระบวนการสอนแบบอริยสัจสี่ ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นกำหนดปัญหา (ทุกข์) กำหนดปัญหาเพื่อให้นักเรียนทำความเข้าใจช่วยกันแก้ 2) ขั้นตั้งสมมติฐาน (สมุทัย) ให้นักเรียนพิจารณาหาสาเหตุเพื่อที่จะแก้ปัญหาได้ตรงจุด 3) ขั้นทดลองและเก็บข้อมูล (นิโรธ) ฝึกให้ผู้เรียนแก้ปัญหาโดยวิธีการต่างๆ ที่เหมาะสม 4) ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล (มรรค) ช่วยให้นักเรียนนำวิธีการต่างๆ มาเปรียบเทียบและเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด จากนั้นให้ลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนที่เลือกแล้วสรุปผลการแก้ปัญหา (สาโรช บัวศรี, 2557)

จากการได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด นโยบายภาครัฐ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้พบกระบวนการที่เกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งได้ระบุวิชาลูกเสือเป็นอีกวิชาหนึ่งที่ต้องนำมาพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะชีวิตในด้านต่างๆ ในการดำเนินชีวิต จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงตระหนักได้ว่างานวิจัยเรื่อง ระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จะเกิดคุณค่าในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ต่อโรงเรียน หน่วยงาน และนักเรียนที่สนใจศึกษาเรื่องนี้อีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อสร้างกิจกรรมระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อทดลองกิจกรรมระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4. เพื่อประเมินระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นไปในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development = R&D) โดยมีรายละเอียดขั้นตอนดำเนินการวิจัย 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 (Research = R1) การศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีดังนี้

1. **กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ** ประชากร ในการดำเนินการศึกษาข้อมูลฐานเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนวัดใหญ่ชัยมงคล (ภาวนารังสี) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 224 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้เป็นกลุ่มทดลอง สำหรับดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดใหญ่ชัยมงคล (ภาวนารังสี) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 118 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยใช้ระดับชั้นเป็นหน่วยสุ่ม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน ครู จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ จำนวน 11 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 16 คน โดยคัดเลือกจากคุณสมบัติด้านความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านผ่านการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (Interview) การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – Structured Interview) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview Research) ซึ่งมีประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้ (1) ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างแบบสัมภาษณ์ และนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ (2) สร้างแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีประเด็นคำถาม 7 ข้อ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (3) นำแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่สร้างขึ้นตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมก่อนนำไปปรับปรุงแก้ไข (4) นำแบบสัมภาษณ์ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความตรงตามโครงสร้าง โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็น IOC เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของประเด็นการสัมภาษณ์ ประเมินความเหมาะสมของข้อคำถามในการสัมภาษณ์ หลังจาก

ให้นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC โดย
หาค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1.00 ขึ้นไป ถือว่าข้อมูลนั้นมีความสอดคล้อง (5) นำข้อเสนอแนะของ
ผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นตามคำแนะนำผู้เชี่ยวชาญก่อน
นำไปจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นฉบับสมบูรณ์ (6) จัดพิมพ์แบบวิเคราะห์เอกสารฉบับ
สมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 1) ข้อมูลแบบปฐม
ภูมิ (Primary Data) โดยการรวบรวมจากหนังสืออ้างอิงทางพระพุทธ ศาสนาต่างๆ จากพระไตรปิฎก
(ภาษาบาลี) พระไตรปิฎก (ภาษาไทย) ฉบับมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2) ข้อมูลทุติย
ภูมิ (Secondary Data) โดยการรวบรวมจากหนังสือ วารสารบทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด
ดังนี้ (1) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา (2) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาระบบ (3) แนวคิด
ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการการเรียนรู้ (4) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการทักษะชีวิต (5) แนวคิดทฤษฎี
เกี่ยวกับลูกเสือเนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ (6) แนวคิดเกี่ยวกับหลักอริยสัจ 4 และ (7) ศึกษาข้อมูล
พื้นฐาน บริบทโรงเรียนวัดใหญ่ชัยมงคล (ภาวนารังสี) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมถึงงานวิจัยที่
เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้รวบรวมทั้งข้อมูลจากงานวิจัย เอกสารทางวิชาการ และบทความที่เกี่ยวข้อง
จากเอกสารต่างๆ เพื่อเป็นฐานคิดในการ นำไปวิเคราะห์ ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาภาคสนาม ผู้วิจัยได้เริ่มต้น
จากการนำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบคิดสำหรับการออกแบบ คำถามที่จะทำการ
สัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง เมื่อได้ประเด็นคำถามแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่าง
ตามที่ระบุไว้ในขอบเขตประชากร โดยใช้การบันทึกเสียง และ บันทึกวิดีโอ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำ
การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม หลังจากที่ได้ทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
อย่างละเอียดแล้ว ผู้วิจัยนำมาสร้างเป็น กรอบแนวคิดในการวิจัย จากการทบทวนวรรณกรรมและ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้ ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ขั้นตอนที่ 3 การ
วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้นำเทปบันทึกเสียงสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง
มาถอดเทป และสกัดประเด็นที่ผู้ให้ สัมภาษณ์ได้ตอบไว้ตรงกัน และคัดแยกประเด็นที่ให้ไว้ไม่
เหมือนกัน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการ สังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสนทนาในโอกาสต่างๆ ผู้วิจัยได้
นำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์หรืออธิบายตีความและสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อจัดทำและนำเสนอ
เป็นงานวิจัยที่สมบูรณ์ในโอกาสต่อไป จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากภาคสนามมาวิเคราะห์ประกอบกับ
ข้อมูล แนวคิดทฤษฎีตามที่ปรากฏใน ขั้นตอนที่ 1 เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องของแนวคิด
ทฤษฎีกับปรากฏการณ์จริงในพื้นที่ศึกษา

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ 1) ผู้วิจัย
ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยด้านความตรง Face Validity โดยอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 2 ท่าน
ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม ความชัดเจนของภาษา และครบถ้วนเหมาะสมทางวิชาการ และ
ตรวจสอบดัชนีความสอดคล้องดัชนีความสอดคล้องโครงสร้างวัตถุประสงค์ (Index of item
objective congruence: IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 รูป/คน ได้ค่า IOC ระหว่าง 1.00

ระยะที่ 2 (Development = D1) การสร้างระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อ
เสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีดังนี้ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เพื่อระดมความคิดเห็น ความเชื่อ และประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมุ่งเน้นไปที่การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ร่วมกันของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ข้อมูลเชิงลึกที่เป็นประโยชน์ต่อระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาระบบ จำนวน 1 คน ด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 3 คน ด้านการศึกษา จำนวน 3 คน และด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ 4 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 11 คน และเพื่อยกร่างระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มี 5 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมคำปฏิญาณและกฎ ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมการควบคุมอารมณ์ตามหลักอริยสัจ 4 2) กิจกรรมเรียนรู้จากการกระทำ ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมการแก้ไขปัญหา ตามหลักอริยสัจ 4 3) กิจกรรมระบบหมู่ ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกับสังคม ตามหลักอริยสัจ 4 4) กิจกรรมการใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมตัดสินใจ ตามหลักอริยสัจ 4 และ 5) กิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมเข้าใจตนเองและผู้อื่น ตามหลักอริยสัจ 4 และการประเมิน (ร่าง) ระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระยะที่ 3 (Research = R2) การทดลองระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีดังนี้ กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้เป็นกลุ่มทดลอง สำหรับดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดใหญ่ชัยมงคล (ภาวนารังสี) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 118 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยทดลองใช้กับกิจกรรม 5 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมคำปฏิญาณและกฎ 2) กิจกรรมเรียนรู้จากการกระทำ 3) กิจกรรมระบบหมู่ 4) กิจกรรมการใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน 5) กิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ ส่วนวิธีการประเมินผล คือ 1) การสัมภาษณ์นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม 2) การสัมภาษณ์ครูผู้ฝึกสอนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ และสังเกตพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ระยะที่ 4 (Development = D2) การประเมินระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้ประเมินกิจกรรมตามขั้นตอน ดังนี้

จัดทำแนวทางการประเมินระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้หลักการประเมินระบบแบบอิงมาตรฐาน (evaluation standard) Stufflebeam ประกอบด้วยการประเมิน 4 หมวด ได้แก่ 1) ด้านความถูกต้องและครอบคลุม (accuracy) เป็น 2) ด้านความเหมาะสม (propriety) 3) ด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (feasibility) 4) ด้านความมีประโยชน์ (utility) โดยมีครูผู้ฝึกสอนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี สามัญ

รุ่นใหญ่ จำนวน 15 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 15 คน รวมเป็น 30 คน ยืนยันการประเมินกิจกรรม ตามหลักเกณฑ์การประเมิน

ผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า องค์ความรู้เกี่ยวกับระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) การบริหารจัดการ ได้แก่ การวางแผนกิจกรรมเสริมทักษะชีวิต คือ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะชีวิต เช่น การทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหา การทำอาหาร การตั้งแคมป์ และการดูแลรักษาความสะอาด เพื่อช่วยให้เด็กๆ ได้ฝึกฝนทักษะการจัดการชีวิตประจำวันและการทำงานร่วมกับผู้อื่น 2) อาคารสถานที่ ได้แก่ การออกแบบลานกิจกรรมขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนควรจัดให้มีพื้นที่สำหรับกิจกรรมที่ส่งเสริมการฝึกทักษะลูกเสือ เช่น การตั้งแคมป์ การเดินทางไกล และการทำงานเป็นทีม เพื่อส่งเสริมความสามัคคี ความอดทน และการทำงานร่วมกันและ การพัฒนาทักษะชีวิตผ่านกิจกรรมต่างๆ คือ ควรมีกิจกรรมที่ฝึกฝนทักษะการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการพัฒนาทักษะการดูแลตนเองและผู้อื่น เช่น การทำอาหารในป่า การสร้างที่พักชั่วคราว และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น 3) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ได้แก่ การจัดพื้นที่และอุปกรณ์ที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ คือ โรงเรียนควรมีพื้นที่กลางแจ้งที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมลูกเสือ เช่น การตั้งแคมป์ การเดินป่า รวมถึงห้องเรียนที่มีสื่อการสอนและทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตต่างๆ 4) เทคโนโลยีในการศึกษา ได้แก่ การใช้แอปพลิเคชันสำหรับการพัฒนาทักษะชีวิต คือ นักเรียนสามารถใช้แอปพลิเคชันต่างๆ ในการฝึกฝนทักษะที่จำเป็น เช่น การตั้งเป้าหมายส่วนตัว การจัดการเวลา และการจัดการอารมณ์ เพื่อช่วยให้พวกเขาใช้ทักษะเหล่านี้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 5) การวัดผลและประเมินผล ได้แก่ การประเมินผลจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม คือ การประเมินผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น การตั้งแคมป์ หรือการทำงานบริการสังคม โดยพิจารณาจากทักษะการทำงานเป็นทีม ความรับผิดชอบ และการแก้ปัญหาจากการสังเกตพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและการประเมินผลการทำงานกลุ่ม คือ การประเมินการทำงานกลุ่มโดยพิจารณาจากการมีส่วนร่วมของนักเรียน การสื่อสาร การประสานงาน และการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ผ่านการใช้แบบประเมินการทำงานร่วมกันและ Peer Evaluation

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 กิจกรรมระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 5 กิจกรรม ดังตารางที่ 1

กิจกรรม	รายละเอียด
1) กิจกรรมคำปฏิญาณและกฎ ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมการควบคุมอารมณ์ตามหลักอริยสัจ 4	การนำกิจกรรมเหล่านี้มาผสมผสานกับคำปฏิญาณของลูกเสือที่ให้ความสำคัญกับการเป็นคนดีและช่วยเหลือผู้อื่น จะทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการควบคุมอารมณ์ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2) กิจกรรมเรียนรู้จากการกระทำ	ลูกเสือ-เนตรนารีจะแบ่งกลุ่มและเลือกบทบาทเพื่อจำลอง

กิจกรรม	รายละเอียด
ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมการแก้ไขปัญหาตามหลักอริยสัจ 4	สถานการณ์ที่เกิดปัญหาต่างๆ ที่ต้องแก้ไขความผิดพลาด พวกเขาจะต้องสังเกตและวิเคราะห์ว่าอะไรคือต้นเหตุของปัญหานั้น (สมุทัย), หาแนวทางแก้ไข (นิโรธ), และแสดงออกถึงการแก้ปัญหาด้วยวิธีที่เหมาะสมตามหลักการมรรค ให้ลูกเสือ-เนตรนารีมีโอกาสลงมือทำกิจกรรมที่อาจเกิดปัญหาหรือความท้าทาย เช่น การจัดระเบียบงาน
3) กิจกรรมระบบหมู่ ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกับสังคม ตามหลักอริยสัจ 4	การจัดกลุ่มหมู่คณะ คือ แบ่งลูกเสือ-เนตรนารีเป็นหมู่คณะที่มีสมาชิกหลากหลายทักษะและความสามารถ เพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน การมอบหมายหน้าที่ คือ กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้กับสมาชิกในแต่ละกลุ่ม เช่น ผู้ประสานงาน, ผู้นำกิจกรรม, หรือผู้ดูแลการปฏิบัติงาน กิจกรรมการทำงานร่วมกัน คือ เช่น การทำงานในโครงการสาธารณะ
4) กิจกรรมการใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมตัดสินใจ ตามหลักอริยสัจ 4	การจัดกิจกรรมการสอนดังนี้ เตรียมสัญลักษณ์ การกำหนดสถานการณ์ ให้กลุ่มลูกเสือ-เนตรนารีได้รับสถานการณ์สมมุติที่ต้องใช้การตัดสินใจร่วมกัน เช่น การตัดสินใจในเรื่องการจัดกิจกรรม, การเลือกวิธีการช่วยเหลือชุมชน, หรือการเลือกทางเลือกในการแก้ไขปัญหาภายในกลุ่ม กระบวนการตัดสินใจและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สุดท้ายการสรุปผล
5) กิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมเข้าใจตนเองและผู้อื่น ตามหลักอริยสัจ 4	กิจกรรมการเดินป่าและศึกษาธรรมชาติ ลูกเสือ-เนตรนารีจะร่วมเดินป่าไปยังสถานที่ธรรมชาติ เช่น ป่าไม้หรือสวนสาธารณะ เพื่อสังเกตสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ สัตว์ หรือระบบนิเวศต่างๆ ในระหว่างการเดินป่า ลูกเสือ-เนตรนารีจะสังเกตและบันทึกสิ่งที่พบเห็น เช่น ลักษณะการเติบโตของต้นไม้ หรือการพึ่งพากันของสัตว์ต่างๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันในธรรมชาติ

และการประเมินระบบการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$ S.D. = 0.723) และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$ S.D. = 0.756)

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า 1. ผลการทดลองกิจกรรมคำปฏิญาณและกฎ ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมการควบคุมอารมณ์ ตามหลักอริยสัจ 4 คือ 1) ด้านความรับผิดชอบ 2) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 3) ด้านการเสริมสร้างความสามัคคี 4) ด้านความมุ่งมั่น และ 5) ด้านความซื่อสัตย์ 2. ผลการทดลองกิจกรรมเรียนรู้จากการกระทำ ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมการแก้ไขปัญหา ตามหลักอริยสัจ 4 คือ 1) การแก้ไขปัญหา 2) ความ

รับผิดชอบ 3) การเคารพผู้อื่น 4) การทำงานเป็นทีม และ5) การมีส่วนร่วม 3. ผลการทดลองกิจกรรมระบบหมู่ ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกับสังคม ตามหลักอริยสัจ 4 คือ 1) ด้านการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี 2) ด้านการมีระเบียบวินัย 3) ด้านการเข้าใจผู้อื่น 4. ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และ5) ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 4) ผลการทดลองกิจกรรมการใช้สัญลักษณ์ร่วมกันของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมตัดสินใจ ตามหลักอริยสัจ 4 คือ 1) ด้านการอยู่ร่วมกัน 2) ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง 3) ด้านจิตสาธารณะ 4) ด้านคุณธรรม และ5) ด้านการตัดสินใจ 5) ผลการทดลองกิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมเข้าใจตนเองและผู้อื่น ตามหลักอริยสัจ 4 คือ 1) ด้านการตระหนักรู้ในทรัพยากรธรรมชาติ 2) ด้านการเข้าใจสิ่งแวดล้อม 3) ด้านการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม 4) ด้านการมีระเบียบวินัยในการทิ้งขยะ และ 5) ด้านการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

4. วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 พบว่า ระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.62 และอยู่ในระดับมากที่สุด ในทุกๆ ด้าน ด้านความถูกต้องและครอบคลุม มีค่าเฉลี่ย 4.67 ด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ย 4.62 รองลงมาด้านความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.61 ด้านความมีประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 4.58 ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม

ระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านความถูกต้องและครอบคลุม	4.67	0.624	มากที่สุด
ด้านความเหมาะสม	4.61	0.668	มากที่สุด
ด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้	4.62	0.708	มากที่สุด
ด้านความมีประโยชน์	4.58	0.683	มากที่สุด
รวม	4.62	0.671	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า องค์ความรู้เกี่ยวกับระบบการพัฒนากิจกรรมประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) การบริหารจัดการเป็นกระบวนการวางแผนกิจกรรมเสริมทักษะชีวิต คือ โรงเรียนได้ดำเนินจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะชีวิต เช่น การทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหา การทำอาหาร การตั้งแคมป์ และการดูแลรักษาความสะอาด 2) อาคารสถานที่ โรงเรียนได้จัดให้มีพื้นที่สำหรับกิจกรรมที่ส่งเสริมการฝึกทักษะลูกเสือ เช่น การตั้งแคมป์ การเดินทางไกล และการทำงานเป็นทีม เพื่อส่งเสริมความสามัคคี ความอดทน และการทำงานร่วมกัน 3) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

โรงเรียนมีพื้นที่กลางแจ้งที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมลูกเสือ เช่น การตั้งแคมป์ การเดินป่า รวมถึงห้องเรียนที่มีสื่อการสอนและทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตต่างๆ 4) เทคโนโลยีในการศึกษา ได้แก่ การใช้แอปพลิเคชันสำหรับการพัฒนาทักษะชีวิต คือ นักเรียนสามารถใช้แอปพลิเคชันต่างๆ ในการฝึกฝนทักษะที่จำเป็น เช่น การตั้งเป้าหมายส่วนตัว การจัดการเวลา และการจัดการอารมณ์ เพื่อช่วยให้พวกเขาใช้ทักษะเหล่านี้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและ 5) การวัดผลและประเมินผล คือ การประเมินผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น การตั้งแคมป์ หรือการทำงานบริการสังคม โดยพิจารณาจากทักษะการทำงานเป็นทีม ความรับผิดชอบ และการแก้ปัญหาจากการสังเกตพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ทั้งนี้เป็นเพราะว่า กิจกรรมการใช้สัญลักษณ์ร่วมกันของลูกเสือ-เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการตัดสินใจโดยใช้หลักการของอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาทักษะในการวิเคราะห์และตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ โดยการใช้สัญลักษณ์ร่วมกันในหมู่คณะหรือกลุ่ม เพื่อให้ลูกเสือ-เนตรนารีได้เรียนรู้การสื่อสาร การร่วมมือ และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับสายฟ้า หาศีสุข ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 การพัฒนาแนวทางการบริหาร กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้าน 21 แนวทาง ได้แก่ ด้านการจัด กิจกรรมลูกเสือ 6 แนวทาง ด้านลูกเสือ 5 แนวทาง ด้านผู้กำกับลูกเสือ 5 แนวทาง ด้านผู้บริหาร 5 แนวทาง และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารกิจกรรม ลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษา โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด (สายฟ้า หาศีสุข, 2563) จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากลุ่มลูกเสือ-เนตรนารีได้รับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหรือการจำลองสถานการณ์หลังจากนั้นร่วมกันตัดสินใจ เช่น การตัดสินใจในเรื่องการจัดกิจกรรม, การเลือกวิธีการช่วยเหลือชุมชน, หรือการเลือกทางเลือกในการแก้ไขปัญหาภายในกลุ่ม

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การพัฒนากิจกรรม มี 5 กิจกรรม ประกอบด้วย (1) กิจกรรมคำปฏิญาณและกฎ ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมการควบคุมอารมณ์ ตามหลักอริยสัจ 4 (2) กิจกรรมเรียนรู้จากการกระทำ ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมการแก้ไขปัญหา ตามหลักอริยสัจ 4 (3) กิจกรรมระบบหมู่ ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกับสังคม ตามหลักอริยสัจ 4 (4) กิจกรรมการใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมตัดสินใจ ตามหลักอริยสัจ 4 และ (5) กิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมเข้าใจตนเองและผู้อื่น ตามหลักอริยสัจ 4 และการประเมิน ระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ อยู่ใน

ระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากิจกรรมการศึกษาธรรมชาติของลูกเสือ-เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ ที่ส่งเสริมให้เข้าใจตนเองและผู้อื่น ตามหลักอริยสัจ 4 เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ลูกเสือ-เนตรนารีสามารถเรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติของตนเองและผู้อื่น ผ่านการสังเกตและเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติ รวมถึงการทำความเข้าใจและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นตามหลักอริยสัจ 4 หลักอริยสัจ 4 ซึ่งประกอบด้วย "ทุกข์, สมุทัย, นิโรธ, มรรค" สามารถนำมาใช้เพื่อเรียนรู้และเข้าใจตัวเองและผู้อื่น โดยการศึกษาธรรมชาติจะทำให้ลูกเสือ-เนตรนารีเข้าใจการเกิดขึ้นของทุกข์ในชีวิตมนุษย์ การหาสาเหตุที่แท้จริง (สมุทัย) การแก้ไขปัญหาหรือการหาทางออกจากทุกข์ (นิโรธ) และการเลือกวิธีปฏิบัติตามหลักกรรมมรรคเพื่อการหลุดพ้นจากทุกข์ และการพัฒนาความเข้าใจในตัวเองและผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญยานุช สุขสร้าง ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาลูกเสือโดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดใหญ่ชัยมงคล (ถาวนารังสี) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ของวิชาลูกเสือเนตรนารี มี 9 อย่าง ประกอบด้วย การปฐมนิเทศ วิชาการบุกเบิก วิชาล่าม การสอนหน้าที่พลเมือง วิชาการฝึกเป็นผู้นำ วิชาการอนุรักษ์ธรรมชาติ วิชานักอุตุนิยมวิทยา วิชาพลากิการ และการทดสอบภาคทฤษฎี การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาลูกเสือโดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามหลักอริยสัจ 4 มีวิธีการในการแก้ปัญหา เป็นขั้นตอนการคิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุผล ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ขั้นทุกข์ คือ ปัญหา 2) ขั้นสมุทัย คือ สาเหตุของปัญหานั้น 3) ขั้นนิโรธ คือ ทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูล 4) ขั้นมรรค คือ ขั้นตอนวิเคราะห์ และสรุปผล 3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาลูกเสือโดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า หลักปฏิบัติตามหลักของหัวใจวินัยลูกเสือเนตรนารี 9 ประการ คือ ตื่นตัว ว่องไว ก้าวหน้า ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ โหดร้ายไม่มี ทำดีเรื่อยไป การงานผ่องใส จิตใจสะอาด และนำพาชีวิตของตนเจริญ (บุญยานุช สุขสร้าง, 2565) จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ลูกเสือ-เนตรนารี จะได้เรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรักษาธรรมชาติและการรักษาความสัมพันธ์ในหมู่คณะ เช่น การเห็นคุณค่าในความแตกต่างของผู้อื่น และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ผ่านการสังเกตในธรรมชาติ พวกเขาจะได้เรียนรู้ถึงความสมดุลและความสำคัญของการเคารพและดูแลซึ่งกันและกันในสังคม

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า 1. ผลการทดลองกิจกรรมคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมการควบคุมอารมณ์ ตามหลักอริยสัจ 4 คือ 1) ด้านความรับผิดชอบ 2) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 3) ด้านการเสริมสร้างความสามัคคี 4) ด้านความมุ่งมั่น และ 5) ด้านความซื่อสัตย์ 2. ผลการทดลองกิจกรรมเรียนรู้จากการกระทำ ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมการแก้ไขปัญหา ตามหลักอริยสัจ 4 คือ 1) การแก้ไขปัญหา 2) ความรับผิดชอบ 3) การเคารพผู้อื่น 4) การทำงานเป็นทีม และ 5) การมีส่วนร่วม 3. ผลการทดลองกิจกรรมระบบหมู่ ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกับสังคม ตามหลักอริยสัจ 4 คือ 1) ด้านการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี 2) ด้านการมีระเบียบวินัย 3) ด้านการเข้าใจผู้อื่น 4) ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และ 5) ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 4. ผลการทดลองกิจกรรมการใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมตัดสินใจ ตามหลักอริยสัจ 4 คือ 1) ด้านการอยู่ร่วมกัน 2) ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง 3) ด้านจิตสาธารณะ 4) ด้านคุณธรรม และ 5) ด้าน

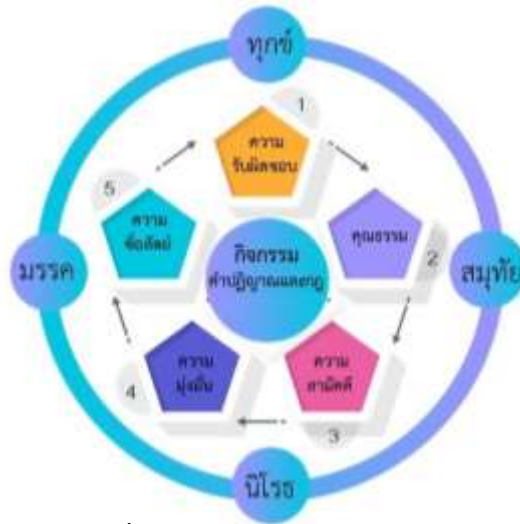
การตัดสินใจ 5. ผลการทดลองกิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมเข้าใจตนเองและผู้อื่น ตามหลักอริยสัจ 4 คือ 1) ด้านการตระหนักรู้ในทรัพยากรธรรมชาติ 2) ด้านการเข้าใจสิ่งแวดล้อม 3) ด้านการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม 4) ด้านการมีระเบียบวินัยในการตั้งขยะ และ 5) ด้านการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตตนาถ ปาลวัฒน์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนากิจกรรมลูกเสือในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนในอำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า วิธีการพัฒนากิจกรรมลูกเสือในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยแบ่งเป็น 4 ด้านตามหลักอิทธิบาท 4 คือ ด้านการจัดกิจกรรม ด้านบุคลากรลูกเสือ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการติดตาม (จิตตนาถ ปาลวัฒน์, 2565) จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การใช้หลักอริยสัจ 4 เป็นการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนาใช้ในการพัฒนาเยาวชนทั้งในด้านจิตใจและการดำเนินชีวิต เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในตัวเองและผู้อื่น รวมถึงการตัดสินใจที่ดีในการเผชิญกับปัญหาและความยากลำบากต่างๆ ในชีวิต การใช้หลักอริยสัจ 4 ในกิจกรรมของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ หลักอริยสัจ 4 ช่วยให้เยาวชนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและการพัฒนาตนเอง รวมถึงการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยใช้หลักธรรมเหล่านี้จะส่งเสริมให้พวกเขามีทักษะในการเผชิญหน้ากับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตและสามารถคิดแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังช่วยให้พวกเขาพัฒนาเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม มีจิตใจที่สงบและมั่นคง และมีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง

4. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 พบว่า ระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และอยู่ในระดับมากที่สุด ในทุกๆ ด้าน ด้านความถูกต้องและครอบคลุม ด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ด้านความเหมาะสม ด้านความมีประโยชน์ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของไพโรจน์ กันทพงษ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาโมเดลประสิทธิภาพการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า โมเดลประสิทธิภาพการบริหารงานลูกเสือ ประกอบด้วย 1) การจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ 2) คุณลักษณะลูกเสือ 3) คุณลักษณะผู้กำกับ 4) คุณลักษณะผู้บริหาร 5) วงจรคุณภาพเต็มมิ่ง PDCA 6) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (อิทธิบาท 4) 7) ประสิทธิภาพการบริหารงานลูกเสือ และผลการตรวจสอบพบว่า มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง และมีความเหมาะสม สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพการบริหารงานลูกเสือได้ร้อยละ 82.30 แสดงว่าการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ คุณลักษณะลูกเสือ คุณลักษณะผู้กำกับ คุณลักษณะผู้บริหาร วงจรคุณภาพเต็มมิ่ง PDCA ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (อิทธิบาท 4) ร่วมกันอธิบายตัวแปรประสิทธิภาพการบริหารงานลูกเสือได้ร้อยละ 82.30 โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จ (อิทธิบาท 4) เป็นตัวแปรส่งเสริมสนับสนุนในโมเดลประสิทธิภาพการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดปทุมธานี โดยสรุปองค์ความรู้การวิจัยเป็น ASDE Model (ไพโรจน์ กันทพงษ์, 2564) จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาคุณธรรม คือ กิจกรรมที่มุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเคารพในผู้อื่น การทำงานร่วมกันในทีม การควบคุมอารมณ์ คือ กิจกรรมที่ส่งเสริมการควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ที่เครียดหรือท้าทาย เช่น การฝึกการฟังที่ดี การคิดก่อนพูด และการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ การพัฒนาทักษะทางสังคม คือ กิจกรรมที่ช่วยให้เยาวชนเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น

การทำงานเป็นทีม การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่คณะเป็นการฝึกฝนเยาวชนในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและมีความรับผิดชอบ

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยได้ คือ OLGSN PLAN ได้ ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 Oaths and rules = คำปฏิญาณและกฎ

Oaths and rules = คำปฏิญาณและกฎ ของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมการควบคุมอารมณ์ ตามหลักอริยสัจ 4 คือ 1) ด้านความรับผิดชอบ คือ การปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการทำหน้าที่ให้เสร็จสิ้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ความรับผิดชอบที่ลูกเสือได้เรียนรู้ช่วยให้เยาวชนมีวินัยที่ดีขึ้น และยังสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม คือ การปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ซึ่งเน้นการสร้างคุณค่าทางจริยธรรมที่เยาวชนควรยึดมั่น การทำความดีและการตัดสินใจที่ต้องตามหลักธรรม เช่น การซื่อสัตย์ การเคารพผู้อื่น การให้ความช่วยเหลือโดยไม่มีความหวังผลตอบแทน การทำสิ่งดี ๆ ต่อสังคมและส่วนรวม 3) ด้านการเสริมสร้างความสามัคคี คือ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนทุกคนในสังคม โดยเฉพาะในหมู่ลูกเสือ การเป็นมิตรและการร่วมมือกันเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การทำกิจกรรมต่างๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อทุกคนสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีมได้อย่างมีความสุขและเข้าใจ 4) ด้านความมุ่งมั่น คือ คติพจน์ "มองไกล" ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ซึ่งเน้นให้ลูกเสือมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและตั้งใจที่จะบรรลุเป้าหมายในชีวิต การมีความมุ่งมั่นช่วยให้เยาวชนไม่ย่อท้อในยามเผชิญกับอุปสรรค เช่น การฝึกฝนทักษะต่างๆ การศึกษาและการพัฒนาตนเองและ 5) ด้านความซื่อสัตย์ คือ การปฏิบัติตามกฎที่เน้นความซื่อสัตย์และการเคารพผู้มีพระคุณ โดยการทำสิ่งที่ถูกต้องไม่ว่าจะมีใครเห็นหรือไม่ การซื่อสัตย์ไม่ได้หมายถึงแค่การพูดความจริงเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการมีความตั้งใจที่ดีในการทำทุกอย่าง และการรักษาคำพูดที่ให้ไว้

บทสรุป

ระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 มีการออกแบบกิจกรรมที่ครอบคลุมมิติสำคัญของการเรียนรู้ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม การอยู่ร่วมกันในสังคม และการเคารพธรรมชาติ โดยผลการทดลองกิจกรรมต่างๆ สามารถจำแนกเป็น 5 กิจกรรมหลัก ซึ่งแต่ละกิจกรรมมีประเด็นการพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้ (1) กิจกรรมคำปณิธานและกฎ กิจกรรมนี้เน้นการปลูกฝังจิตสำนึกพื้นฐานของลูกเสือ - เนตรนารีผ่านคำปณิธานและกฎระเบียบที่ชัดเจน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและส่วนรวม ยึดมั่นใน คุณธรรมและจริยธรรม ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นอย่างยั่งยืน (2) กิจกรรมเรียนรู้จากการกระทำ กิจกรรมนี้เน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะชีวิตจากการลงมือทำจริง ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาทักษะในด้านการแก้ไขปัญหา อย่างมีเหตุผล การสร้างความรับผิดชอบ จากผลของการกระทำ การเคารพผู้อื่น และเห็นคุณค่าของผู้อื่น (3) กิจกรรมระบบหมู่ กิจกรรมนี้ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้การทำงานร่วมกันภายในกลุ่ม ฝึกฝนการเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามอย่างเหมาะสม รวมถึงพัฒนา ภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี ผ่านการทำงานกลุ่ม สร้าง มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี กับผู้อื่นในสังคม (4) กิจกรรมการใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน กิจกรรมนี้มุ่งเน้นการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในหมู่ ลูกเสือ - เนตรนารี โดยใช้สัญลักษณ์เป็นเครื่องมือในการสื่อสารและแสดงออกถึงอัตลักษณ์ร่วม ส่งเสริม การอยู่ร่วมกัน อย่างมีความเข้าใจ สร้างความภาคภูมิใจในตนเอง และกลุ่มปลูกฝังจิต สำนึก (5) กิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมนี้ช่วยให้ผู้เรียนตระหนักรู้ถึงความสำคัญของ ธรรมชาติ และสร้างความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกต่อทรัพยากรธรรมชาติ และการ อนุรักษ์ เข้าใจ ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างต่อเนื่อง

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ร่วมกับโรงเรียนอื่นด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการศึกษาระบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในเชิงปริมาณ

2) ควรพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของลูกเสือ - เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในบริบทอื่นๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- จิตตนาถ ปาลวัฒน์. (2565). “แนวทางการพัฒนากิจกรรมลูกเสือในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนในอำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์”. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- บุญยานุช สุขร่าง. (2565). “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาลูกเสือโดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดใหญ่ชัยมงคล (ถาวนารังสี) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ไพโรจน์ กันทองษ์. (2564). “การพัฒนาโมเดลประสิทธิภาพการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี”. *ดุชนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุชนิพนธ์ บัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สายฟ้า หาสีสุข. (2563). “การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4”. *ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนากการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สาโรช บัวศรี. (2557). *การฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรม ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6. (2567, 11 มิถุนายน). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตลูกเสือ*. <https://scout.nma6.go.th/643>.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (2566-2570). (2565, 01 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 139 ตอนพิเศษ 258 ง, หน้า 1-15.

